

szülöttetek? Írott Kő! Lettél-e volna az a súlyos Kő, s az az ihletette írás, ha nem Ő állít fel, s nem Ő vési rád a betűket! Kultúra Vasban! Ki kapcsolt beléd országos nevedet, szötte munkádba nemzeti nagyságok munkáját? Vasi határunkról túlról Te hívtál ide nagyokat, te üdvözölted őket, Te írtál írásaikról... Mi, akik igazi irodalmi kört találtunk otthonodban, és ünnepi beszélgetés volt nálad-létünk a valódi magyar irodalomról, kalapunkat levesszük, s meghatódva intünk utánad búcsút.” Érdemes lenne a költő magánlevelezését is kiadni, mert azokban is a közügyekért, az irodalomért lelkesedő író alakja rajzolódna a mai olvasók elé. A szakirodalom által reálisan fel nem mért költő lírai hagyatéka azonban alkalmas arra, hogy a versolvasók újra felfedezzék, hisz e könyve művészi színvonalban is méltó társa előző köteteknek. Mind mondanivalója, mind stílusa révén alkalmas az előadó-művészet és az irodalom megszeretetésére. Minden verskedvelő olvasónak jó szívvel ajánlható!

PANNÓNIA KÖNYVEK, Baranya Megyei Könyvtár, Pécs. 150 oldal, ára: 260,-Ft.

DR. OLÁH JÁNOS
Juhász Gyula Tanárképző Főiskola
Szeged

A fenomenológiától a nemzeteszméig Somogyi József életművéről

A Módszertani Közlemények 1998/5. számában Laczó Katalin és Galgóczy Anna Somogyi József emlékkönyvét ismertették, s azóta immár megjelent az újabb munka, mely főiskolánk volt tanárának munkásságát értékeli. A kötetet *Karikó Sándor* főiskolai tanár szerkesztette.

A „Magyar gondolkodók” sorozatban megjelent munkát az Írók Boltjában (Budapest, VI., Andrassy út 45.) is bemutatták Karikó Sándorral beszélgetett Rékai Gábor a Magyar Rádió főmunkatársa népes hallgatóság előtt a budapesti könyvesboltban való rendezvényen. Karikó Sándor az alábbi mottót választotta gondolatébresztésként:

„Az önálló gondolkodási képességet
és kritikai tisztánlátást legjobban az jellemzi,
hogy milyen divatot – nem követünk.”

A Gondolat Könyvkiadónál (Budapest) megjelent szép kivitelezésű munka az elmúlt ötven év első kísérlete (Laczó Katalin és Galgóczy Anna fontos, úttörő jelentőségű életrajzi kötete után) arra, hogy a filozófiai, a pszichológiai és a pedagógiai szakma szisztematikusan feldolgozza a Somogyi-örökséget, s kijelölje az életmű reális bölcsellettörténeti, neveléstörténeti és szaktudományi helyét. jelentőségét. Az már biztosnak tűnik, hogy Somogyi József minden téren távol tartotta magát a szélsőséges álláspontoktól és irányzatoktól, mindvégig megőrizte szellemi autonómiáját és tisztánlátást.

Karikó Sándor egy beszélgetés során elmondta, hogy Szegednek a könyvtáralapító kanonokon kívül még egy nagy Somogyija volt, akiről kevesebbet tudnak. Somogyi József a két világháború között mintegy 20 éven át volt a mai Juhász Gyula Tanárképző Főiskola elődjének filozófiát, pedagógiát és pszichológiát tanító tanszékvezető professzora. Volt munkahelyének oktatói 1998-ban születésének

századik. halálának ötvenedik évfordulója alkalmából meghívott előadókkal egy tudományos konferenciát szerveztek. E konferencia előadásait tartalmazza az ismertetendő tanulmánykötet.

Somogyi József Budapesten, majd Németországban végezte tanulmányait. Ezután a Pázmány Péter Tudományegyetemen tanított a Pauler Ákos vezette filozófia tanszéken. 1929 és 1948 között tanított főiskolánkon. 1948-ban villamosbalesetben hunyt el.

Karikó Sándor elmondta, hogy még a fiatal Somogyi írta le azt a gondolatot, amely vezérelve lett egész életén át: „Legfontosabb a kritikai tisztánlátás és a szellemi autonómia megőrzése, valamint az, hogy semmilyen politikai divathullámot nem szabad követni.” Somogyi József olyan pedagógus volt, akinek cselekedetei megfeleltek gondolatainak. Nem hódolt be a kor olyan irányzatainak, mint a fajmítosz, amely a harmincas években terjedt el. „A történelem – írta – a népek és a nemzetek története, és nem a fajoké.”

Somogyi munkássága a filozófia, a pedagógia és a pszichológia területén bontakozott ki. Kevesen tudják, hogy Somogyi tanulmányt írt az eugenikáról, és készített egy olyan tehetségterképet, amely annyira korszerű, hogy a mai genetikusok is tanítják. Filozófiatörténeti munkáiból kiemelhető a fenomenológia és a politikai filozófia, az ismeretelmélet és a vallás, valamint a közösségprobléma területe. A közösség és az egyén kérdéséről máig érvényeset tudott mondani. Somogyi hangsúlyozta, hogy a közösség nem egyenlő az egyének számszerű összegével, hanem az emberi együttélésnek, a természetes együvértartozásnak az ősfarmája, így a közösséget nem lehet pusztán ideológiai alapon vizsgálni. Az egyén önálló szubsztancia, akit megillet az önállóság és a szabadság.

A kötet fejezeteinek címei: Fenomenológia-kritika, Az „igazi bölcselkedés” határa és hatása, Ismeretelméleti kategóriák, Eugenika-tehetség-etika, Társadalombölcsélet és politikaelmélet, A tanítás és tanulás felelőssége, Forráselemzések. A fejezetekben lévő tanulmányok szerzői elismert szaktekintélyek: Szabó Tibor, Somos Róbert, Czirják József, Horváth Pál, Kocsondi András, Weissmahr Béla, Zimányi Ágnes, Czeizel Endre, Koncosos Ferenc, Boldizsár Klára, Karikó Sándor, Olasz Lajos, Bereczki Sándor, Pukánszky Béla, Duró Lajos, Galgóczi Anna, Laczó Katalin, Lotz Antal.

A könyvnek minden tantestület könyvtárában ott a helye, haszonnal forgathatják a filozófia, pszichológia és pedagógia iránt érdeklődő kollégák, egyetemi és főiskolai hallgatók.

Gondolat Könyvkiadó, Budapest, 1998. 248 p. 780 Ft (ÁFA-val).

TISZTELETTELJES KÉRÉS SZERZŐINKHEZ !

Folyóiratunk a megjelenés gondjaival küszködik. A nyomdai és postai költségek állandó növekedése mellett az új adó és társadalombiztosítás jogszabályai is csak tovább súlyosbították helyzetünket. Ennek következtében vált számunkra lehetetlenné – remélhetőleg csak átmeneti időre –, hogy az amúgyis csekélyke szerzői tiszteletdíjat Önöknek kifizethessük. Kérnénk ezért tisztelettel a lapunkhoz hű szerzőink áldozatkészségét és szíves megértését. Hisz szükség, hogy további támogató munkásságukra e kényszerítő körülmények ellenére is változtatlanul számíthatunk. Köszönjük megértésüket és támogatásukat.

A MÓDSZERTANI KÖZLEMÉNYEK SZERKESZTŐSÉGE